

Universitat Pompeu Fabra. Acte de graduació 2007 (sessió de tarda)
Lliçó de comiat impartida per Jacint Jordana

El temps de l'experiència comença...

Benvolgudes graduades i benvolguts graduats, autoritats acadèmiques, professores i professors, senyores i senyors, bona tarda.

És un honor per a mi avui poder oferir-vos aquesta lliçó de graduació, la darrera de les moltes que en aquests anys heu tingut en aquesta universitat. Sense ànim d'allargar-me massa, us presentaré tres breus reflexions personals sobre el vostre futur professional i el món de la universitat, en gran part fruit de la meva pròpia experiència com a professor, i també com alumne.

Permeteu-me dir-vos, en primer lloc, que en aquest moment de celebrar la graduació dels vostres estudis, comença per molts de vosaltres un temps d'experiència. No és el primer, ni serà segurament el darrer; però sens dubte, és un temps de nous reptes per tots vosaltres. Aquest serà el temps de vivències molt intenses, de la recerca d'un espai propi de capacitats i coneixements que sigui valuós personal i socialment. Serà el temps de la formació d'una primera identitat en el vostre àmbit professional, que anirà desenvolupant-se, i possiblement també transformant-se al llarg de la vostra vida –tenint en compte la rapidesa en que canvien les habilitats i els coneixements avui en dia.

D'altra banda, en força casos segur que molts de vosaltres ja heu tingut pràctiques o feines diverses, que us han deixat entreveure els reptes i les dificultats del món del treball; però ara us trobeu en un moment diferent, un moment en què les prioritats comencen a capgirar-se, i on l'assoliment d'una experiència professional comença a ser una qüestió cada vegada més central en les vostres vides, sigui perquè busqueu una formació de postgrau que us ajudi a definir millor i avançar cap els vostres objectius, sigui perquè

cerqueu un lloc de treball que us permeti assolir les vostres expectatives personals.

Això no vol dir que deixareu d'aprendre i d'estudiar, d'adquirir noves habilitats i d'afrontar reptes, però acabar una carrera és, sense dubte, un moment molt important a la vida, és un moment de canvi, i per tant, un moment ple d'incertesa, però també ple d'il·lusió. En aquest sentit, us vull animar a que tingueu tot el coratge necessari per prendre les decisions més encertades, que us portin poc a poc a una maduresa personal i professional, de la que n'estigueu ben orgullosos.

En segon lloc, voldria esmentar alguna cosa sobre allò que us emporteu de la Universitat. Sortiu, com aquell qui diu, amb les mans a la butxaca; no us emporteu bens materials, ni tècniques concretes, ni coneixements que no puguin esser oblidats ben ràpidament... Què us endueu doncs, apart del propi títol? Una possible resposta pessimista seria dir que gairebé res, que la universitat és molt lluny del món "real" –malgrat no saber massa bé on recau aquest suposat món "real".

Jo us diria que, apart dels coneixements especialitzats de la vostra carrera, us endueu força més, us emporteu unes capacitats força especials, i molt útils en camps molt diversos de la vida, tot i que potser encara no us n'adoneu. La capacitat de poder pensar pel vostre compte és una de les més destacades, encara que no sempre la més evident. A la universitat us hem estat entrenant amb aquesta finalitat. Vinculada amb aquesta, cal destacar una altra eina, l'abstracció, que ofereix la capacitat de considerar allò general en casos particulars, i d'afrontar allò particular a partir d'idees generals. Aquesta és una de les competències que més es cultiven i desenvolupen durant el temps de la universitat, i que es descobreix en el temps de l'experiència, sovint davant de problemes molt concrets i pràctics. Us ajudarà a transformar els conceptes i raonaments –de vegades massa formals- que heu tractat a la Universitat, en comportaments, reflexions i decisions profitoses en el vostre entorn professional. Però no només es tracta d'una capacitat que hom desenvolupa al món professional. També es tracta d'aprendre a ser més lliures i responsables. La llibertat i la

responsabilitat són també conceptes abstractes, però la seva importància rau en desenvolupar la capacitat de posar-los en pràctica, de fer-los efectius.

La curiositat i la intuïció són altres capacitats particulars que heu pogut tenir oportunitat de cultivar en aquests anys a la universitat, i que us animo a que ho seguiu fent tant com pugueu en el futur; que lluiteu sempre per preservar un espai per la recerca curiosa, sense benefici immediat, guiats pel plaer del coneixement i el descobriment. El president d'Apple, Steve Jobs va dir una vegada, precisament en un acte similar a aquest, que quan estava a la universitat, la seva curiositat el va portar a seguir unes classes de cal·ligrafia –sense cap connexió amb el que volia estudiar-, i que aquests coneixements li varen permetre anys més tard incorporar bons dissenys tipogràfics quan va fer el primer ordinador *Macintosh*, i que això finalment va ajudar a que s'estengués ràpidament la possibilitat d'emprar diversos tipus de lletra en els ordinadors personals, ja des dels anys vuitanta. Mai sabem del tot com teixir les nostres vides, i no cal pensar que tot té una finalitat evident i immediata. L'atzar i la curiositat es combinen sovint de forma sorprenent, i us n'heu de saber aprofitar.

Amb tot el que us hem pogut ajudar a aprendre, voldríem que la transició entre aquest anys en els que heu dedicat bona part del vostre temps a la Universitat i a l'estudi, i els propers anys, en els que concentrareu el vostre temps a altres àmbits i entorns de treball, us sigui tant lleugera i creativa com sigui possible. Tenir una feina basada en el coneixement expert, fonamentada en el saber científic, i reconeguda socialment, és quelcom pel que la universitat us ha anat preparant aquests anys. La universitat us ha ofert espais de reflexió i d'aprenentatge, us ha aportat coneixements i habilitats diverses, en definitiva, us ha posat en el camí que us permetrà iniciar una carrera professional. Ara us toca a vosaltres anar més enllà, i trobar allò que més us estimeu fer.

En tercer lloc, una reflexió final sobre la universitat. La universitat és una institució. Si la observem en el sentit que ho fan els politòlegs, la universitat com institució és fonamentalment un sistema de regles, que inclou valors

científics i ètics, normes professionals, i també sancions, acceptades socialment, i que té un objectiu compartit pels seus membres, centrat fonamentalment en aprofundir i transmetre el coneixent científic i tècnic. Com institució, la universitat és un invent molt antic, amb molts segles d'història, que ha estat força útil per a millorar les nostres societats. Ara bé, les societats canvien, i també ho han de fer les universitats. Necessitem universitats dinàmiques i engrescadores, universitats amb emocions, universitats que facin estimar el descobriment i el saber, i que sàpiguen com ajudar a transformar el coneixement en valors públics i socials. Per aquest motiu, hem de saber enfortir les millors regles, i canviar les que ja no serveixen, hem de reivindicar els nostres valors i fer-los presents pel conjunt de la societat; hem de construir una institució cada vegada més creativa científicament i compromesa socialment.

En una lliçó de comiat, aquesta reflexió sobre la universitat pot semblar una mica estranya, ja que de fet l'esteu deixant, després d'uns anys que ha estat la vostra casa. Però precisament per això estic segur que ara la coneixeu molt bé, i que hi heu reflexionat, sobre els seus problemes i sobre les seves expectatives. Us vull demanar que no us n'oblideu en el futur, que no la deixeu completament enrere en els vostres pensaments. Seguirà estant la vostra casa, tota la vida, i tindreu sempre un lligam amb ella, barreja d'emocions i sabers diversos, que formarà part de la vostra identitat. Per aquest motiu és bo per vosaltres que la universitat segueixi sana i que millori tant com sigui possible. I és bo per la universitat que us en preocupeu, que hi seguïu tant atents com pugueu. Tingueu-la present, i ajudeu-la a que sigui cada vegada més com a vosaltres us agradaria que fos. La universitat us necessita molt.

Per acabar, graduades i graduats, us vull donar la meva enhorabona, a vosaltres i les vostres famílies –que segur també s'ho mereixen–, per haver completat els vostres estudis, i us desitjo, en aquests moments de canvi, quan comenceu una nova experiència, molt d'èxit en la recerca dels vostres objectius. Comenceu una nova etapa, però segur que no deixareu d'aprendre i descobrir noves coses cada dia.

